

Učenici se upoznaju s autizmom

Jesu li teorije o ljudima s tom dijagnozom istinite?

Novinarska grupa Osnovne škole Jelkovec u suradnji s Centrom za autizam odlučila je uoči Svjetskog dana svjesnosti o autizmu (31. 3.) doći na druženje u Gradskoj knjižnici Jelkovec. Učenici su dobili priliku upoznati se s autizmom i životom ljudi kojima je dijagnosticiran. Razgovarali smo s djelatnicima i korisnicima centra. Iako smo na početku bili sramežljivi, vrlo brzo smo se opustili i razgovor je krenuo. Prije samog početka odgajatelji su nam rekli da se ne moramo ničega bojati te nas uputili malo u sam autizam. Nisu nas htjeli zamarati činjenicama, ali smo naučili da je Svjetski dan svjesnosti o autizmu 2. travnja. Istražili smo malo o tome i saznali da je simbol oboljelih ljudi plavi balon. Razgovarali smo s jednom od djelatnica koja nam je odala kako se odlučila baš za taj posao, koliko je teško komunicirati i raditi s takvim ljudima, što misli o tome jesu li odbacivani zbog svoje dijagnoze: „Psihologija me jako dugo zanimala i na početku sam htjela raditi s djecom koja imaju poteškoće u razvoju, ali kako život ne ide uvijek onako kako vi to zamislite. Nakon fakulteta nije bilo radnih mjesta u tom području, a ja sam htjela raditi. Tako sam našla ovaj posao i sada radim već 22 godine i ne bih ga ni za što mijenjala.“, „Ovisi kakav im je dan, ako su oni naspavani i raspoloženi onda smo i mi. Što se tiče same komunikacije sve ovisi o vještinama pojedinca. Neki su potpuno neverbalni i ne mogu pričati niti nas u većini slučajeva razumjeti pa se služimo gestama ili karticama na kojima su prikazane neke radnje ili stvari koje žele, dok su neki verbalni i to nam sami mogu reći.“, „Pa sve ovisi od okruženja u kojemu se nalaze. Kada idemo u šetnje, ima jako puno ljudi koji nas pozdrave s osmijehom na licu i pomognu nam ako je potrebno. Ponekad primijetimo strah ili ogorčenost što nas vide na ulici, ali to su zaista rijetki slučajevi.“

Koliko je teško organizirati rutinu i dan osobi s autizmom?

„Nije teško jer oni već imaju neku rutinu koja traje godinama, jedini problem se javlja kada nešto ne može biti po njihovom ritualu jer im isti daje sigurnost pa ih to jako često izbacuje iz takta. Naprimjer u to vrijeme se moraju tuširati, a u cijelom naselju nema vode, tada moramo naći neku aktivnost koja će ih zaokupiti i biti dovoljno zanimljiva kako se ne bi sjetili što moraju napraviti.“

Koliko se njihovo školstvo razlikuje od našega?

„Školovanje im traje do 21. godine, nemaju predmete kao što su hrvatski i matematika. Uče o higijeni i samostalnoj brizi o sebi, imaju sat domaćinstva na kojem uče kuhati i obavljati neke kućanske poslove.“

Jeste li ikada radili sa osobom koja ima visoko funkcionalni autizam odnosno Aspergerov sindrom?

„Jesam, oni su skoro pa potpuno samostalni i imaju mogućnost samostalnoga života. Korisnik s kojim sam radila je bio zaljubljenik u svemir i znao je sve moguće željeznice u Hrvatskoj.“

Nakon razgovora s djelatnicom razgovarali smo s korisnicima centra.

Marko ima 37 godina. Jako voli sport i plivanje. Najdraže boje su mu plava i crvena. Najbolji prijatelji su mu Mia (s kojom smo također razgovarali) i Aron. Rekao nam je i da voli jesti juhu, meso, mlince i zelenu salatu. Sretan je kada ga obitelj i skrbnica dođu posjetiti. Obožava biti vani i voli životinje, najdraža mu je slon, a pasa se malo boji. Nakon treninga odlaze u kafić gdje pije capuccino jer od kave ne može spavati.

Njegova nam je odgajateljica rekla i da ide na plivanje i svaki se put vrati s medaljom.

Razgovarali smo i s Markovom najboljom prijateljicom Mijom. Ona voli pjevati i slikati. Imala je svoju izložbu. Za vikend su bili na Ribnjaku i jako ju je

razveselilo slušanje pjesmica „Klinaca s Ribnjaka“. Boji se pauka, pčela i stršljena. Voli piti kavu, postaje nervozna ako ju ne popije.

Mario ima 42 godine. Mariju je najdraža boja crna. Darko mu je najbolji prijatelj. Najviše voli piti kavu, ići na more, igrati košarku, najviše voli gledati nogometne utakmice, pecati ribu, navijati za Dinamo i Hrvatsku i čitati „24 sata“. Mario ima dva dresa i dvije kape Hrvatske nogometne reprezentacije. Mario voli piti Coca-Colu i piti pivo. Voli jesti čokoladu, ćevape, hamburgere i pizzu. Mario voli sunce. Mario voli igrati sam košarku i želi biti košarkaš.

Danijel je gluh i ima autizam. Ima oko 30 godina i najbolji prijatelj mu je Ante. Jako se voli igrati na računalu, voli jako slikati, slagati puzle. Najviše puzla koje je složio su one od 3 tisuće komada. Voli se igrati sam. Voli jesti sve, osim sendviča. Sretnim ga čini kada dođe kod svoje bake. Bio je jako tužan kada je bio Covid-19. Voli sunce i voli biti vani i unutra. Ne voli životinje i večer mu je najbolji dio dana.

Mario ima 52 godine i najdraža boja mu je plava. Najbolji prijatelj mu je Jadranko (djelatnik) zato što se poznaju 18 godina i voli jako šetati. Jako voli slušati glazbu i voli listati kataloge. Ne voli jesti rižu, a voli jesti čokoladu. Ne voli sjediti. Nesretnim ga čini kada ne vidi svoju mamu

Jadranko (djelatnik): „Ovaj posao je dinamičan i svaki dan je drugačiji. Nekada je posao jako jako težak, ali to je jako plemenit posao.“

Mia Mirjam Belso opisala nam je kako je živjeti s autizmom kojega je ona i sama svjesna. Mija ima 43 godine. Najdraže boje su joj crvena i plava, a najbolji prijatelj Tomislav Matijevac. Voli slušati glazbu i igrati se te voli i crtani film pod nazivom Tom i Jerry. Kada je bila mala, željela je postati vozačica tramvaja.

Voli jesti ribe (brancin, oradu i smuđ), ali krumpir ne želi, obožava čokoladu. Boji se paukova, pčela i skakavaca te raznoraznih drugih kukaca. Svake godine idu na ljetovanje. U školi je bila dobra u likovnoj kulturi i hrvatskom jeziku. Mobitel nema i ne želi ga, a bez njega danas ljudi ne bi mogli živjeti. Voli prirodu i plivanje u kojem je odlična jer je osvojila mnogobrojna natjecanja i ima medalje raznih vrsta. Dva puta tjedno odlazi na likovnu terapiju, u srednju školu u dvoranu na razgibavanje te na plivanje dva puta tjedno (Mia na plivanje ide s još troje kolega). Čak je sposobnija od svih u njihovom stanu, pomaže u domaćinstvu te neke stvari radi sama (reže nokte, tušira se sama...). Voli popodne i onda popodnevnu kavu.

Romani je najdraža boja zelena. Njezina najbolja prijateljica zove se Ana. Romana se voli voziti u kombiju. Ona nema interesa za gledanje crtića. Ona se ne voli igrati. Njezino najdraže jelo su makaroni, a ne voli salatu od tune. Nju sladoled čini sretnom i voli jesti čokoladu. Ona je tužna kad dugo ne vidi tatu. One voli više sunce nego snijeg. Ona voli životinje, a najdraža životinja joj je medo. Njoj je noć draža od dana. Voli ići u park i voli šetati po Jelkovcu. Romana se voli kupati; također voli gledati misu na televizoru.

Arijani je najdraža boja roza. Njezina najbolja prijateljica je Žana. Arijana jako voli plesati i voli se igrati. Arijana voli jesti špek i čokoladu, a ne voli jesti jaja. Arijana je tužna kad nema posjete. Arijana više voli sunce nego snijeg. Arijana voli životinje, a najdraža joj je kokoš. Arijana voli ići u park i voli se šetati po Jelkovcu sa svojom mamom. Arijana voli ići na more. Arijana ne gleda crtiće, nego gleda misu na televizoru.

Od djelatnice smo saznali:

Djelatnica se prvo bojala ovog posla, ali kad se zaposlila bilo joj je odlično.

Ponekad se primijeti da se ljudi izoliraju od autističnih osoba zato što se boje. Ljudi misle da autistične osobe ne mogu napraviti neke stvari. Ovaj joj je posao lijepo raditi, a ponekad je i težak.

Mišljenje o autističnim osobama:

Ne treba ih se izolirati zato što su dobri. Imaju osjećaje kao i drugi ljudi. Na početku sam se ih bojao, ali sam kasnije shvatio da nema potrebe. Oni su jako dragi, ali ih je teško razumjeti.

Jako mi se svidjelo druženje jer sam upoznao drugi svijet i druge ljude kojima je teže živjeti nego nama. Neki su ljudi jako nezahvalni, a drugi se raduju i najmanjoj stvari.

Na kraju druženja saznali smo da su prije razgovora s nama imali radionicu i svatko od nas mogao je odabrati kokoš koju su izradili kao dekoraciju za Uskrs što nas je sve raznježilo.

Možemo reći da je ovo bilo nezaboravno iskustvo. Jako je teško sve što smo saznali i osjetili tijekom ovog susreta sažeti u vijest. Nadamo se da ćemo imati priliku opet se sresti.

Novinarska grupa: Lorena Pavić, Paola Bosankić, Emanuel i Mihael Berišić,
Emanuel Milardić, Iskra Bojić, Šimun Petar Sabljo